

OBSAH

Výklad nejčastěji používaných zkratk	14
Úvod	15
1. O LANECH A UZLOVÁNÍ	19
1.1 Lezecká lana a jejich vlastnosti	19
1.1.1 Rozdělení lan, lana a smyčky	20
Dynamická lana	22
Statická lana	22
Lana určená pro horolezectví	23
1.1.2 Pády a další nežádoucí vlivy	25
Pády	25
Nežádoucí vlivy a manipulace s lanem	28
Smyčky a popruhy v lezeckých technikách	33
Materiály používané pro výrobu lan, smyček a popruhů	33
1.2 Uzly v lezeckých technikách	34
Terminologie související s uzlováním	35
1.2.1 Pevnost uzlů	35
1.2.2 Vázání uzlů a jejich použití	37
Základní tzv. tábornické uzly	39
Alpinistické uzly a složitější aplikace tábornických uzlů	44
1.3 Navázání leze na lano	57
Obecně o navazování	57
Způsoby navazování	58
Navázání na samotný sedací úvaz	58
Navázání kombinací sedacího a prsního úvazu	60
2. VÝZBROJ A VÝSTROJ	64
2.1 Výstroj pro horolezectví a vysokohorskou turistiku	65
2.1.1 Obuv, oděv a doplňky	66
Obuv do hor a na lezení	66
Oděv do horských podmínek	68
Doplňky, ochranné a bezpečnostní výstrojní součásti	71
2.1.2 Batohy, stany, spací pytle a bivačovací výstroj	76
Batohy	76
Stany vhodné pro aktivity v horách	78
Spací pytle	80
Bivačovací výstroj a výstroj	82
Izolační podložky	82
Vaříče	83
2.2 Výstroj pro horolezectví a vysokohorskou turistiku	86
2.2.1 Horolezecké úvazy	86
Celotělový úvaz	87
Sedací úvaz	87
Prsní úvaz	88
Kombinovaný úvaz	88

2.2.2	Karabiny	89
	Značení karabin	89
	Zámek karabiny	90
	Pojistka zámku karabiny	90
	Rozdělení karabin	91
	Typy karabin	91
2.2.3	Horolezecké slaňovací brzdy a jisticí pomůcky	95
	Slaňovací osma	95
	Slaňovací osma jako jisticí zařízení	95
	Jisticí pomůcky (jisticí zařízení)	96
	Poloautomatické jisticí pomůcky	99
	Jisticí pomůcky pro sólové lezení	99
2.2.4	Ostatní technické pomůcky	99
	Expresky	99
	Lanové brzdy a tlumiče pádů	100
	Lanové brzdy na uměle zajištěné cesty	100
	Doplňky a pomůcky pro horolezectví a technické lezení	101
	Další pomůcky pro technické úseky	105
2.2.5	Výzbroj do sněhu a ledu	106
	Cepín	106
	Mačky – stoupací železa	113
	Ledovcové skoby a sněžné kotvy	115
	Teleskopické turistické hole	116
	Sněžnice	117
	Transportní saně	118
	Lyže	120
	Bezpečnostní pomůcky pro případ lavinového nebezpečí	123
2.3	Specializovaná výstroj a výzbroj pro spelealpinismus	125
2.3.1	Výstroj pro spelealpinismus	125
	Ochranná přilba	125
	Světelné zdroje	126
	Obuv, oděv a doplňky	128
	Transportní vak	130
2.3.2	Výzbroj pro spelealpinismus, výškové práce a záchranu prováděnou pomocí jednolanové techniky	131
	Úvazy	131
	Blokanty	133
	Slaňovací brzdy	135
	Doplňky pro jednolanovou techniku	137
2.4	Specializovaná výstroj a výzbroj pro canyoning	141
	Neoprenový oblek a další oděv	141
	Plovací vesta	141
	Ochranná přilba	142
	Sedací úvaz	142
	Slaňovací pomůcky	142
	Kaňonářský vak	143
	Lana používaná při canyoningu	143
	Ostatní výzbroj a výstroj	144

2.5 Jisticí a kotevní prostředky	145
2.5.1 Dočasně osazené jisticí a kotevní prostředky	146
Vklíněnce	147
Skalní skoby	151
2.5.2 Fixní kotvení a jisticí prostředky	153
Pískovcový kruh	155
Lepené skoby a expanzivní nýty	159
3. HOROLEZECTVÍ A SKALNÍ LEZENÍ	165
3.1 Rozčlenění a vývoj horolezectví	166
3.1.1 Formy horolezectví	166
Tradiční pojetí horolezectví	166
Gymnastické pojetí horolezectví	167
Úrovně	167
Disciplíny sportovního horolezectví	168
3.1.2 Lezecké techniky a jejich vývoj	171
Lezecké techniky	171
Vývoj horolezeckých technik	171
3.1.3 Hodnocení výkonu v horolezectví	173
Styl přelezu jako kritérium obtížnosti	173
Klasifikační stupnice	175
3.2 Základy skalního lezení	181
3.2.1 Volné lezení	181
Chyty	181
Stupy	183
Pohyb při volném lezení po skále	184
Spáry a komíny	186
Polohy těla při lezení	187
3.2.2 Způsoby jištění lanem	188
Dolní jištění	188
Horní jištění	191
Boční jištění	192
Fixní lano	193
Jištění při souběžném postupu	193
3.2.3 Jisticí body, kotvení	194
Zakládání jisticích bodů	194
Síly zatěžující postupové jištění při pádu	204
Karabiny v postupovém jištění	206
Taktika budování řady postupových jištění	208
3.2.4 Jisticí stanoviště	211
Přímé a nepřímé jištění na jisticím stanovišti	211
Jisticí stanoviště ve stěně	212
Přímé jištění ve stěnovém jisticím stanovišti	212
Nepřímé jištění ve stěnovém jisticím stanovišti	212
Propojovací smyčka na jisticím stanovišti	214
Zabezpečení jisticího stanoviště proti tahu nahoru	218
Odsazení jisticího stanoviště	220
Statické a dynamické jištění	220

3.2.1	Optimální rozsah brzdné síly	221
3.2.1	Jisticí metoda UIAA	221
3.2.1	Brzdná poloha lana v jisticí pomůcce	223
3.2.1	Jištění druholezce	224
3.2.5	Slaňování	225
3.2.5	Průběh slaňování	227
3.2.5	Slaňování se slaňovací osmou	228
3.2.5	Vtažení předmětu do slaňovací osmy	229
3.2.5	Kroucení lana a tření o skálu, lano nejde stáhnout	230
3.2.5	Řešení krizových situací	231
3.2.5	Slaňovací stanoviště	231
3.2.5	Slanění s natřikrát přeloženým lanem	232
3.2.5	Slanění s pomocnou šňůrou	232
3.2.5	Řešení komplikací na slaňovacím stanovišti	232
3.2.5	Slaňování s poloviční lodní smyčkou	234
3.2.5	Synchronní slaňování	234
3.2.5	Slaňování z věže bez slaňovacího stanoviště	234
3.2.5	Historické a nouzové způsoby slaňování	235
3.2.5	Slaňování se sebejištěním	235
3.2.6	Jištění od sebe vahou těla ze země na jednodélkové cestě	237
3.2.7	Jištění vícečlenného družstva	239
3.2.8	Jištění na skále při souběžném postupu	240
3.2.9	Komunikace a signalizace v horolezectví	240
3.2.9	Základní povely	240
3.2.9	Špatná slyšitelnost a minimální komunikace	241
3.2.9	Vysílačky	242
3.3	Speciální výstupové metody	243
3.3.1	Sólolezení	243
3.3.1	Nejištěné sólolezení	243
3.3.1	Sólolezení jištěné blokanty na fixním laně	243
3.3.1	Sólolezení s dolním jištěním	244
3.3.1	Speciální jisticí pomůcky pro dolní jištění při sólolezení	247
3.3.1	Jištěné sólolezení na vícedélkových cestách	249
3.3.1	Slaňování při sólolezení vícedélkových cest	249
3.3.1	Manipulace se zavazadly	249
3.3.1	Používání a výběr lan při sólolezení vícedélkových cest	251
3.3.2	Technické lezení	252
3.3.2	Speciální výzbroj pro technické lezení	252
3.3.2	Metody technického lezení	253
3.3.2	Stavění	260
3.3.2	Yosemitská výstupová metoda	260
3.4	Zimní horolezectví	261
3.4.1	Postup a jištění na sněhu	261
3.4.1	Výstup na sněhu	261
3.4.1	Sestup na sněhu	263
3.4.1	Jištění na sněhu	264
3.4.1	Jisticí body na sněhu (sněhové kotvy)	264
3.4.1	Jisticí stanoviště na sněhu	266

010	Jištění lanem při současném postupu na sněhovém svahu	267
011	Jištění lanem při současném postupu na sněhovém hřebeni	267
012	Slaňovací stanoviště na sněhu	268
013	Brzdění cepínem na sněhu	269
3.4.2	Postup a jištění v ledu	273
	Lezení v ledu	273
016	Jištění v ledu	276
017	Zakládání jisticích bodů v ledu	276
018	Rady pro osazování postupového jištění v ledu	278
019	Jisticí stanoviště v ledu	279
020	Slaňovací stanoviště v ledu	279
021	Abalakovy hodiny	280
3.4.3	Lezení v klasických mixech	281
4.	OSTATNÍ ALPINISTICKÉ DISCIPLÍNY	283
4.1	Vysokohorská turistika	283
	Vymezení pojmu „vysokohorská turistika“	283
4.1.1	Pohyb v neledovcových horách	285
	Pohyb v horách, chůze	285
024	Po cestách	285
025	Mimo cesty	286
026	Jištění při VHT	290
027	Fixní lano	290
028	Trvale osazené jištění – ocelová lana, řetězy	294
029	Jištění při současném pohybu	294
4.1.2	Túra v horách	294
	Plánování horské túry	294
032	Tříúrovňová strategie	295
033	Náhradní program a ústupová cesta	297
034	Zkušenosti a kondice členů skupiny	298
035	Čas postupu	298
036	Předpověď počasí	299
037	Taktika postupu v horách	299
038	Výživa na túře	300
039	Pohyb skupiny lidí	301
4.1.3	Pohyb v ledovcových horách	302
042	Pohyb lidí na ledovci	302
043	Jištění na ledovci	302
044	Jaký použít úvaz na ledovci	303
045	Síly působící při pádu do trhliny	304
046	Navázání na lano	304
047	Lanové družstvo	305
048	Postup ve dvojici	305
049	Smutný osud dvojic	305
050	Brzdící uzly na laně	305
051	Tlumiče pádů	306
052	Další výzbroj na ledovec	306

4.2 Zajištěná cesta (klettersteig)	309
Historie vzniku zajištěných cest	310
Jištění na zajištěné cestě	311
Rázová síla a pádový faktor na zajištěné cestě	311
Sestava „Y“	312
Sestava „V“	312
Klettersteigová souprava (tzv. klettersteig-set)	312
Úvazy a jejich spojení s klettersteigovou soupravou	313
Pohyb na zajištěné cestě	314
Další vybava na zajištěné cestě	316
Zvláštní nebezpečí na zajištěných cestách	317
Klasifikace obtížnosti zajištěných cest	318
4.3 Skialpinismus	320
4.3.1 Skialpinismus a jeho vývoj	320
Disciplíny a rozdělení skialpinismu	322
4.3.2 Používání technických prostředků a vybavení ve skialpinismu	322
Základní vybavení	323
Bezpečnostní vybavení	324
Doplňující vybavení	325
4.3.3 Technika a taktika pohybu při skialpinismu	325
Technika výstupu	325
Technika sjezdu	328
Základní znaky lyžařského pohybu	328
Základní prvky lyžařské techniky	329
Přímá jízda a jízda v obloucích	330
Vedení sjezdu v různých podmínkách	330
Taktika výstupu a sjezdu	332
4.4 Speleoalpinismus a jednolanová technika	335
4.4.1 Speleoalpinismus a jeho vývoj	335
Speleoalpinismus jako pojem	336
Vývoj lezeckých technik ve speleologii	339
Dvoulanová technika, provazové žebříky, výstupové sloupy	342
4.4.2 Jednolanová technika	343
Elementární zásady jednolanové techniky	344
Instalace lanové cesty	347
Sestup, výstup a zvláštní úkony na laně	357
Sestup (slanění) pomocí jednolanové techniky	357
Technika metody výstupu v jednolanové technice	360
Zvláštní úkony a lanová přemostění	366
Použití jednolanové techniky mimo speleoalpinismus	373
4.4.3 Speleoalpinismus a „volný“ průstup jeskynními systémy	373
Problematická místa při průstupu jeskynního systému	374
Signalizace a komunikace v podzemí	377
Základní bezpečnostní zásady pro speleoalpinismus	378
4.5 Canyoning	380
4.5.1 Charakteristika canyoningu	380
Historie canyoningu	380
Oblasti provozování canyoningu	381

3.2.2	Knížní průvodci, hodnocení obtížnosti průstupu kaňonů	382
3.2.3	Plánování canyoningové túry	382
4.5.2	Pohyb při canyoningu	383
4.5.2.1	Překonávání vertikálních úseků	383
4.5.2.2	Překonávání vertikálních stupňů skokem nebo skluzem	386
4.5.2.3	Překonávání horizontálních úseků	387
5.	DODATKY A PŘÍLOHY	392
5.1	Bezpečnost při alpinismu	392
5.1.1	Zásady pohybu ve velehorách	392
5.1.1.1	Nebezpečí v horách	393
5.1.2	Nebezpečí na sněhu a ledu	394
5.1.2.1	Sněhové laviny	395
5.1.2.1.1	Co je sněhová lavina	396
5.1.2.1.2	Dělení lavin podle odtrhu	396
5.1.2.1.3	Dělení lavin podle polohy skluzného horizontu	398
5.1.2.1.4	Dělení lavin podle sněhu	399
5.1.2.1.5	Dělení lavin podle tvaru dráhy	399
5.1.2.1.6	Dělení lavin podle typu pohybu	399
5.1.2.1.7	Dělení lavin podle příčin vzniku	400
5.1.2.1.8	Rozměry laviny	400
5.1.2.1.9	Mezinárodní stupnice lavinového nebezpečí	401
5.1.2.1.10	Přírodní příčiny vzniku lavin	402
5.1.2.1.11	Testy stability sněhové pokrývky pro volný pohyb ve volném terénu	406
5.1.2.1.12	Sníh a jeho metamorfóza	413
5.1.2.1.13	Mezinárodní dělení sněhu	414
5.1.2.2	Výlet v zimních horách z hlediska lavinového nebezpečí	414
5.1.2.2.1	Různé metody pro určení únosného lavinového rizika	415
5.1.2.2.2	Sněhová lavina zasáhne skupinu v horském terénu	419
5.1.2.2.3	Práce s lavinovým vyhledávačem	420
5.1.2.2.4	Sjíždění svahu a možné zatížení lyžařem pro spuštění laviny	421
5.1.2.2.5	Ledovce a ledovcové trhliny	422
5.1.3	Základy horské záchraný	423
5.1.3.1	Nehody v horách	424
5.1.3.1.1	Oznámení nehody a spolupráce se záchranou službou	424
5.1.3.1.2	Některé specifické problémy záchraný v horách	428
5.1.3.1.3	Lavinová nehoda a záchrana	429
5.1.3.1.4	Vznik laviny při horolezectví	429
5.1.3.1.5	Doporučený postup vykopání zasypaného	432
5.1.3.1.6	10 možných chyb při lavinové záchraně	434
5.1.3.1.7	Vyprošťování z ledovcových trhlin	435
5.1.3.1.8	Vyprošťování po zachycení pádu lanem	437
5.1.4	Základy speleozáchraný a vyprošťování při speleoalpinismu a canyoningu	441
5.1.4.1	Postup při nehodě v jeskyních	442
5.1.4.2	Vytahování zraněného a budování kladkostrojů	448
5.1.5	Transport zraněných	453
5.1.6	Zdravověda a první pomoc pro alpinisty	458
5.1.6.1	Základy fyziologie a zdravovědy	458

Složení a stavba lidského organismu	458
Soustava opěrná a pohybová	458
Krev a krevní oběh	459
Soustava dýchací	460
Soustava trávicí	460
Přeměna látek a energie – metabolismus	461
Soustava vylučovací	461
Kůže	461
Soustava nervová	462
Soustava smyslových orgánů	462
Soustava žláz s vnitřní sekrecí	462
Maximální spotřeba kyslíku	464
Zdravotní zabezpečení horolezeckých akcí	470
5.1.7 První pomoc pro horolezce	471
Postup první pomoci	471
První pomoc při úrazech a nemocech v horách	471
Výbava pro poskytnutí první pomoci – lékárnička horolezce	482
5.2 Počasí a jeho rizika v horách	487
5.2.1 Základy meteorologie	487
Základní meteorologické prvky a jevy	489
Teplotní zvrstvení atmosféry	490
Oblaka a jejich druhy	491
Základní druhy oblaků	492
Tvary oblaků	493
Mlha	494
Vítr	495
Vzduchové hmoty	500
Atmosférické fronty	501
Tlakové útvary	507
Synoptické mapy	510
5.2.2 Nebezpečí vyplývající z počasí.	513
Bezprostřední rizika	513
Následná rizika	516
5.2.3 Předvídaní počasí v terénu a plánování horské túry	517
Předvídaní počasí na základě vlastního pozorování ve volné přírodě	517
Počasí a plánování horských túr	520
5.3 Orientace, táboření a bivaky	522
5.3.1 Orientace v horách a základy navigace	522
Pomůcky pro orientaci v horách	522
Navigace	531
5.3.2 Táboření a bivakování v horách	534
Výběr tábořiště	534
Bivakování	537
5.4 Horolezecký terén	544
5.4.1 Geologie a geomorfologie pro horolezce	544
Geomorfologie a horolezecké názvosloví	552
5.4.2 Horolezecké terény ve světě a v Evropě	559

5.4.3 Horolezecká činnost a ochrana přírody	575
Horolezecký terén z hlediska ochrany přírody	576
5.5 Organizace lezeckých aktivit v ČR	583
5.5.1 Počátky organizovaného horolezectví v Čechách	583
5.5.2 Současné lezecké a horolezecké organizace působící v ČR	586
Další lezecké organizace působící v ČR	587
5.6 Horolezecká metodická literatura	592
5.6.1 Stručný přehled historických titulů o horolezecké metodice	592
Horolezecká literatura u nás	592
Svědectví doby	594
Přehled horolezeckých učebnic	595
5.6.2 Doporučená literatura	613
Příloha č. 1 Doporučení LK ČHS: Základní vybavení pro nouzové situace	617
Příloha č. 2 Doporučení LK ČHS: Lékárnička horolezce	619
Příloha č. 3 Doporučení LK ČHS: Lékové vybavení lékárníčky horolezce	621
Příloha č. 4 Horolezecké topografické značky a popisy výstupů	636
Seznam použité literatury a pramenů	640
Rejstřík jmenný	644
Rejstřík místní	646
Rejstřík věcný	654
<i>Poděkování</i>	660
<i>O autorech</i>	662
<i>Autoři textu a fotografií</i>	663

Horolezectví, speleoalpinismus a další lezecké disciplíny jsou nebezpečné činnosti, nenechte se přesvědčit o opaku.

Upozornění

Horolezectví a související alpinistické disciplíny jsou činnosti natolik pestré a různorodé, že není možno předvídat všechny situace, které při nich mohou nastat.

Rady a návody popsané v této knize nemohou postihnout všechny aspekty horolezectví a souvisejících alpinistických disciplín, a proto prosté dodržení zde popsaných postupů nemusí za všech okolností zaručit bezpečí.

Autoři a nakladatel neručí za škody a újmy vzniklé používáním této knihy.
